

การประชุม ชมรมผู้ปลูกมะม่วงเชียงใหม่ ครั้งที่ 2/2547

วันที่ 29 ตุลาคม 2547 เวลา 09.00 น.-15.00 น.

ณ ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

หลักการและเหตุผล

การประชุมชมรมผู้ปลูกมะม่วงเชียงใหม่ ครั้งที่ 2 ถือเป็นความร่วมมือกันของเกษตรกรที่เคยมีประสบการณ์ในการทำสวนมะม่วงพันธุ์อื่นมาบ้างแล้ว เช่น โชคอนันต์ หนังกกลางวัน และ เขียวสวย เป็นต้น แต่เนื่องจากที่ผ่านมามีปัญหาด้านการตลาด ขาดความรู้ในการทำมะม่วงคุณภาพ รวมทั้งขาดองค์ประกอบที่จำเป็นสำหรับการส่งออกหลายด้าน จึงทำให้สมาชิกเหล่านั้นเริ่มให้สนใจกับการรวมกลุ่มเพื่อร่วมกันผลิตสินค้าคุณภาพส่งออก โดยคาดหวังว่า แนวทางนี้ในเบื้องต้น เกษตรกรจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตมะม่วงคุณภาพ ทั้งจากเพื่อนสมาชิกภายในกลุ่มเอง และจากบุคคลภายนอก สำหรับการประชุมครั้งนี้สมาชิกของชมรมฯ คาดว่าจะได้รับความรู้จากบุคคลภายนอก ซึ่งเป็นกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ส่งออกในพื้นที่ใกล้เคียง ที่ประสบความสำเร็จในการส่งออกมาแล้ว คือ ชมรมมะม่วงพร้าว อ.พร้าว จ.เชียงใหม่ สถานที่จัดประชุมของชมรมฯ จะเปลี่ยนไปตามความเหมาะสม สำหรับครั้งนี้ ได้รับการสนับสนุนสถานที่และอาหาร โดย ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำหรับการประชุมของชมรมมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ให้สมาชิกได้รับทราบถึงความเคลื่อนไหว กิจกรรม และความก้าวหน้าของชมรมที่ผ่านมา
2. ผลักดันให้เกิดกิจกรรมของชมรมไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง
3. สร้างองค์ความรู้ และเพิ่มทุนทางปัญญาให้กับสมาชิก
4. สร้างความเข้มแข็ง วินัย และมีตราภาพให้กับสมาชิก

จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม

เกษตรกรผู้ปลูกมะม่วง	จำนวน	24 คน
อาจารย์ นักวิชาการ และนักศึกษา จากศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร	จำนวน	8 คน
คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่		
รวมทั้งสิ้น		32 คน

จัดประชุมโดย โครงการวิจัย “ระบบสนับสนุนการวางแผนจัดการทรัพยากรเพื่อการเกษตรและบริการ ระยะที่ 1 ภาค

เหนือตอนบน: องค์ความรู้และยุทธศาสตร์ในระบบการผลิตไม้ผล” สนับสนุนทุนวิจัยโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

วาระประชุม

- วาระที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ
- วาระที่ 2 เรื่องรับรองรายงานการประชุมครั้งที่ 1/2547
- วาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่องจากการประชุมครั้งก่อน
- วาระที่ 4 เรื่องเพื่อทราบ

วาระที่ 5 เรื่องเพื่อพิจารณา

วาระที่ 6 การอภิปรายกลุ่ม

วาระที่ 3 การนัดสมาชิกไปฝึกอบรม เรื่อง การขยายพันธุ์มะม่วงน้ำดอกไม้

คุณวิเชียร ไชยเลิศ ผู้ประสานงานชมรมได้รายงานการฝึกอบรมการเปลี่ยนยอดพันธุ์ดี ดังนี้

ได้นัดหมายสมาชิกเพื่อเข้าร่วมฝึกอบรมเรื่อง การขยายพันธุ์มะม่วงน้ำดอกไม้ เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2547 ณ บ้านคุณลุงอาทิตย์ เกษมศรี ต.ซี้เหล็ก อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ มีผู้เข้าร่วมการอบรมทั้งสิ้น 20 คน หลังจากฝึกอบรมแล้วสมาชิกได้รับยอดมะม่วงน้ำดอกไม้สี่กิ่งจาก คุณลุงอาทิตย์ เพื่อไปดำเนินการเปลี่ยนยอดพันธุ์บนต้นต่อที่ปลูกไว้แล้วในสวน ขณะนี้ยอดที่เปลี่ยนเริ่มผลิตรายอดแล้ว (ประมาณ 20 วันหลังการเปลี่ยนยอด) สมาชิกที่เปลี่ยนยอดใหม่เองประสบผลสำเร็จประมาณร้อยละ 90

- คุณอนันต์ ได้เปลี่ยนยอดพันธุ์ดีแล้ว ทั้งที่คุณลุงอาทิตย์เปลี่ยนให้ และเปลี่ยนเอง แต่ยังไม่ผลิตรายอดใหม่

วาระที่ 4 การประสานงานกับอดีตทูตเกษตรที่ญี่ปุ่น ดร. ไพฑูรย์

- ประมาณกลางเดือนธันวาคม (วันที่ 17-18 ธันวาคม) จะเดินทางมาเชียงใหม่ จะประสานงานให้มาบรรยายเรื่อง การส่งออกมะม่วงน้ำดอกไม้สู่ตลาดญี่ปุ่น ให้กับสมาชิกของชมรมต่อไป
- ดร.ไพฑูรย์ เคยให้ข้อมูลไว้ว่า ขณะนี้มีบริษัทที่ส่งมะม่วงไปประเทศญี่ปุ่น จำนวนทั้งสิ้น 8 บริษัท แต่ปริมาณส่งออกของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่นยังน้อยกว่าความต้องการนำเข้าของประเทศญี่ปุ่น

วาระที่ 5 เรื่องเพื่อพิจารณา

- การนัดหมายเพื่อดูงานชมรมมะม่วงพริ้ว (คุณเจริญ คุ่มสุภา) ที่ประชุมมีมติร่วมกันว่า จะเดินทางไปดูงานชมรมมะม่วงพริ้ว ในวันอังคารที่ 9 พฤศจิกายน ศกนี้
- การติดต่อประสานงาน ประธานชมรมฯ แจ้งว่า จะเข้าดูไปรษณีย์ เพื่อเป็นจุดศูนย์กลางสำหรับติดต่อของสมาชิก โดยประธานชมรม (คุณณรงค์) จะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง
- การตั้งกฎระเบียบของชมรม จะศึกษาจากชมรมมะม่วงพริ้ว แล้วมาพิจารณาปรับใช้ ต่อไป

การบรรยายเรื่อง

ประสบการณ์การผลิตมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการส่งออก : คุณเจริญ คุ่มสุภา ประธานชมรมมะม่วงพริ้ว อ.พริ้ว

การจัดการกลุ่ม

ชมรมมะม่วงพริ้ว อ.พริ้ว ก่อตั้งมาเป็นระยะเวลา 5 ปี ตั้งแต่ ปี 2542 และเริ่มส่งออกในปี 2543 ในระยะแรกมีสมาชิกร่วมก่อตั้งจำนวน 50-60 ราย ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งสิ้น 100 ราย ยังไม่ได้เปิดรับสมาชิกใหม่ เนื่องจากยังมีข้อจำกัดเรื่องการตลาด

องค์ประกอบของกลุ่ม

1. เงินกองกลางสำหรับบริหารงานของกลุ่ม เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย เช่น การจัดประชุม การเดินทาง การต้อนรับคณะดูงานจากที่ต่างๆ และการเดินทางไปศึกษาดูงานของสมาชิกภายในกลุ่ม เป็นต้น
2. ประธานและคณะกรรมการดำเนินงาน
 - ประธานและคณะกรรมการดำเนินงานต้องเป็นผู้ที่เสียสละทั้งกำลังกายและกำลังทรัพย์ เนื่องจากในระยะแรกกลุ่มยังไม่มีรายได้ ค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต้องมาจากคณะกรรมการ
 - ความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของประธานทั้งด้านการผลิต การตลาด และการประสานงาน ประธานต้องมีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ และต้องนำพาสมาชิกสู่ความสำเร็จอย่างน้อย ร้อยละ 80 ของสมาชิกทั้งหมด
 - ประธานจะมีหน้าที่ในการติดต่อประสานงานกับบริษัทผู้ส่งออกโดยตรง และเชื่อมโยงกับนักวิชาการจากภายนอก
3. สมาชิก
 - สมาชิกต้องมีความไว้วางใจกัน และมีจิตสำนึกในการทำงานเป็นกลุ่ม เคารพต่อกฎระเบียบของกลุ่ม ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมการประชุม ถ้าไม่ว่างควรแจ้งให้ที่ประชุมทราบล่วงหน้า

การดำเนินงาน

1. การจัดการผลผลิตในกลุ่มสมาชิก

คณะกรรมการจะให้โอกาสแก่สมาชิกในชมรม พื้นที่ อ.พร้าว และ อ.เชียงดาว จากนั้นจึงเป็นอำเภออื่นๆ ในเชียงใหม่ตอนล่าง ได้แก่ อ.แม่แตง อ.แมริม อ.สันทราย ต่อไป การรับซื้อต้องเฉลี่ยปริมาณการรับซื้อให้ทั่วถึง และสมดุลกับพื้นที่ปลูกของสมาชิก โดยจะยืมตะกร้ามาจากศูนย์ส่งออก และกระจายให้กับสมาชิก ส่วนที่มีขนาดใหญ่จะได้จำนวนตะกร้ามากกว่าส่วนที่มีขนาดเล็ก

2. การประกันราคา

ชมรมต้องรับผิดชอบความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับผลผลิต เช่น ผลผลิตที่เสียหายเนื่องจากการเสียดสีขณะขนส่ง อุบัติเหตุ และการถูกส่งคืนจากบริษัทส่งออก หรือปัญหาการจ่ายเงินของบริษัทผู้ส่งออก สมาชิกต้องได้รับเงินเต็มจำนวนที่ส่งผลผลิตให้กับชมรม

จากประสบการณ์ที่ผ่านมาบริษัทที่ส่งคืนผลผลิตมาก ได้แก่ บริษัทที่บางเลน และบริษัทสยามอิมพอร์ต ซึ่งมีการส่งคืนสูงถึง 200-300 กิโลกรัม จากผลผลิตทั้งหมด 1,500 กิโลกรัม

การส่งออก

การส่งออกในปีแรกได้ร่วมกับบริษัทพงษ์เจริญเทรดดิ้ง ไปยังประเทศมาเลเซีย แต่มีปัญหาเรื่องราคา เนื่องจากราคามีการเปลี่ยนแปลงทุกวัน และจะทราบราคาเมื่อสินค้าถึงปลายทางแล้ว ทำให้บางครั้งราคาที่รับซื้อจากสมาชิกเท่ากับราคาที่ประเทศมาเลเซีย จึงขาดทุนค่าขนส่ง

ต่อมาได้ขยายตลาดไปยังประเทศญี่ปุ่น ซึ่งต้องผ่านการอบไอน้ำทุกครั้ง เกษตรกรที่เก็บผลผลิตแล้วเบื้องต้นต้องคัดขนาดเองแล้วส่งให้ถึงโรงอบไอน้ำของกรมส่งเสริมการเกษตร ภายในเวลา 17.00 น. ของวันที่เก็บ เพื่อให้ทันส่งของในเช้าวันถัดไป ซึ่งบางบริษัท เช่น บริษัท เตอชิง ที่มีการเข้มงวดกับการคัดมาก อาจเกิดปัญหาส่งมะม่วงเข้าไร

งอบไอน้ำไม่ทัน ไม่สามารถส่งออกได้ และหากผลผลิตมะม่วงของภาคเหนือออกตรงกับผลผลิตม้งคุดและทุเรียนของภาคตะวันออก และภาคใต้ จะทำให้โรงอบไอน้ำที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ

การส่งออกมะม่วงไปประเทศญี่ปุ่นมีอยู่ 2 ทางได้แก่ ทางเรือ และทางเครื่องบิน

การขนส่งทางเรือ ใช้ระยะเวลาเพิ่มขึ้นของที่ต้นทางและถ่ายของที่ปลายทางประมาณ 11-13 วัน และมีต้นทุนค่าขนส่งประมาณ 8 บาทต่อกิโลกรัม

การขนส่งทางเครื่องบิน ต้นทุนค่าขนส่งประมาณ 60 บาทต่อกิโลกรัม

ขั้นตอนการส่งออก

ภายหลังจากเก็บผลผลิตที่สวนแล้วเกษตรกรต้องคัดเลือกผลผลิตเบื้องต้นก่อน โดยให้มีขนาดผลตั้งแต่ 280 กรัมขึ้นไป สีผิวสวย ขั้วผลไม่มีเปลือกไฟเข้าทำลาย จากนั้นเมื่อนำส่งมายังกลุ่มเพื่อส่งออก ทางบริษัทจะทำการคัดอีกครั้ง โดยจ้างลูกจ้างที่ไม่ได้เป็นสมาชิกและไม่มีสวนมะม่วง เพื่อไม่ให้เกิดความลำเอียง และจะคัดให้เสร็จทีละราย ไม่นำผลผลิตมารวมกัน เกษตรกรจะต้องหักเงินจากการขายผลผลิตเข้าสู่ชมรม เพื่อเป็นค่าแรงงานในการคัดมะม่วงเฉลี่ยวันละ 300 บาทต่อคนต่อวัน ใช้แรงงานทั้งสิ้นประมาณ 15 คน ตลอดระยะเวลา 2 เดือน

ปริมาณการส่งออก

ในปี 2546 ชมรมมีปริมาณผลผลิตรวม 3,000,000 กิโลกรัม ผลผลิตที่สามารถส่งออกได้มี 1,000,000 กิโลกรัม แต่ส่งออกได้เพียง 450,000 กิโลกรัม โดยส่งออกไปยังประเทศในแถบยุโรปและประเทศญี่ปุ่นเป็นหลัก ทั้งในรูปของมะม่วงสดและมะม่วงแช่แข็ง ซึ่งปริมาณการส่งออกไปประเทศญี่ปุ่นในปีที่ผ่านมาประมาณ 100,000 กิโลกรัม ผลผลิตที่เหลือจะกระจายไปยังตลาดภายในประเทศ ซึ่งสมาชิกจะจัดการขายเอง ในราคา กิโลกรัมละ 1-2 บาท

ข้อจำกัดของมะม่วงสำหรับการส่งออก

การขนส่งมะม่วงมีความสำคัญมาก เนื่องจากมะม่วงไม่สามารถเก็บค้างคืนได้ เกษตรกรต้องส่งผลผลิตไปยังกรมส่งเสริมการเกษตร โดยใช้รถขนาดเล็กมีขนาดบรรทุกได้ไม่เกิน 1,500 กก. ซึ่งจะมีความคล่องตัวและรวดเร็วมากกว่า แต่บรรทุกได้ไม่มาก

ตลาดมะม่วงในต่างประเทศ

ประเทศญี่ปุ่น เป็นตลาดหลักของมะม่วงส่งออกของไทย มะม่วงที่เคยส่งออกอีกพันธุ์หนึ่ง ได้แก่ หนังกวางวัน เพื่อใช้ประกอบอาหารจำพวกยำต่างๆ หรือทำมะม่วงน้ำปลาหวานของคนไทยในญี่ปุ่น ปัจจุบันมีความต้องการน้อยลงมาก ซึ่งในปี 2548 ตลาดมะม่วงส่งออกจะขยายไปยังประเทศจีน และเกาหลี ซึ่งอาจจะไม่ได้ราคาสูง แต่สามารถส่งออกได้ในปริมาณมาก

การส่งออกไปยังประเทศจีน มี 2 ช่องทางได้แก่

- การตั้งตู้คอนเทนเนอร์ที่ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ และขนส่งเข้าประเทศจีนโดยทางน้ำผ่าน อ.เชียงแสน จ.เชียงราย
- การขนส่งทางทะเล ซึ่งดำเนินการโดยบริษัทเจ้าของอุตสาหกรรมหลวง ขณะนี้กำลังอยู่ในขั้นตอนการตกลงราคาซื้อขาย เนื่องจากราคาที่เสนอมากิโลกรัมละ 22 บาท พร้อมจัดส่ง ในขณะที่ราคาส่งโรงงานในประเทศกิโลกรัมละ 20 บาท โดยเกษตรกรไม่ต้องเสียเวลาคัด

การจัดการมะม่วงเพื่อการส่งออก

1. การห่อผล

การห่อผลต้องเริ่มตั้งแต่ผลมีขนาดเท่าไข่ไก่ แต่ถ้าห่อช้า เมื่อเข้าฤดูฝนมะม่วงที่สุกแล้วสีผิวผลจะยังคงสีเขียวไม่เปลี่ยนเป็นสีทอง

ถุงที่ใช้ห่อผลเป็นถุงกระดาษสีน้ำตาลข้างในสีดำ ราคา ถุงละ 1.60–1.70 บาท ในปี 2546

2. การดูแลรักษา

- การเตรียมต้น
- การตัดแต่งกิ่ง
- การดูแลเรื่องใบ

ผู้ผลิตมะม่วงน้ำดอกไม้ส่งออกต้องให้ความสำคัญการดูแลรักษาใบ เนื่องจากเป็นแหล่งปรุงอาหารส่งอาหารไปเลี้ยงยังส่วนต่างๆ ของลำต้น แนะนำให้พ่นสารฆ่าแมลงช่วงที่มะม่วงกำลังแตกใบอ่อน ซึ่งหากไม่พ่นป้องกันไว้จะทำให้ใบห่อ ไม่ตรง เป็นหยัก เนื่องจากมีแมลงมากัดกินหรือฉีรด และทำให้เชื้อรา Anthracnose เข้าทำลายได้ง่ายภายหลังจากถูกแมลงกัดกิน

เน้นการฉีดพ่นฮอร์โมนทางใบ งดปุ๋ยทางดินทั้งปุ๋ยอินทรีย์และเคมี เนื่องจากปุ๋ยคอกทุกชนิดทั้งจากไก่ หมู วัวควาย มีไนโตรเจนสูง ทำให้ผลโต มีน้ำมาก แต่ผิวของมะม่วงจะไม่เปลี่ยนสีเมื่อสุก เมื่อนำมาป่มจะทำให้เน่าและ (จากประสบการณ์การใช้ปุ๋ยไก่พื้นฐิเนื้อ ติดต่อกันเป็นระยะเวลา 3 ปี ซึ่งมีผลตกค้างในดิน ต้องใช้ระยะเวลา 4 ปี ในการแก้ปัญหาดังกล่าว)

- การใช้สารเคมี การจัดการส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับสารเคมีเพื่อการผลิตส่งออก โดยมีการใช้สารเคมีในระยะเวลาต่างๆ ดังนี้

ระยะผลิใบอ่อน ใช้สารเคมีฆ่าแมลงชนิดใดก็ได้ พ่น 3 ครั้ง จะทำให้ติดผลง่ายขึ้น

ระยะออกดอก ให้ระวังเรื่อง เพลี้ยแป้งเป็นหลัก

ระยะเด็ยไข่ ใช้สารคลอโรไพริฟอสผสมกับน้ำมันปิโตรเลียม (สีขาว) จะเป็นตัวช่วยจับที่ตัว เพลี้ยแป้ง ทำให้สารเคมีซึมเข้าในตัวแมลง

ระยะก่อนดอกบาน

ระยะดอกบาน ในช่วงที่ดอกบานควรใช้สารเคมีที่มีฤทธิ์เย็น เพื่อป้องกันไม่ให้รังไข่ฝ่อ เช่น สารไซเปอร์เมททิล ซึ่งใช้ได้ผลดีและมีราคาถูก เมื่อผสมกับน้ำ 200 ลิตร จะมีต้นทุนประมาณ 18 บาท พ่นทุก 7 วัน ติดต่อกันเป็นระยะเวลา 1 เดือน

ข้อเสีย เป็นสารเคมีที่ใช้ฆ่าเฉพาะแมลงที่ไม่มีเลือด จึงไม่สามารถฆ่าเพลี้ยแป้งได้

นอกจากนี้ยังแนะนำให้ใช้สารไซเปอร์เมททิล ร่วมกับ สารจับใบ และ สารฆ่าเชื้อรา ซึ่งมีชื่อทางการค้าว่า “อิมิสตา” (ราคาลิตรละ 1,650 บาท) ซึ่งสามารถป้องกันโรคราได้หมดแม้กระทั่งราแป้ง¹ และโรคแอนแทรกคโนส

¹ โรคราแป้ง เกษตรกรถือว่ามีควมรุนแรงมาก ในพื้นที่ 30 ไร่ ใช้ระยะเวลาในการระบาดเพียง 7 วัน สารเคมีจำพวกคาร์เบน และเบนเลท ไม่สามารถกำจัดได้

- การใช้สารไซเปอร์เมทิลร่วมกับ อิมิดา ทำให้อายุของสารเคมีอยู่ได้นานถึง 15 วัน ในขณะที่การใช้สารไซเปอร์เมทิลเพียงอย่างเดียวให้ผลได้ 7-10 วัน ในกรณีที่อากาศเย็น และลดลงเหลือเพียง 5 วัน หากอากาศร้อน
- ระยะติดผล
- พันโพคอราก มีฤทธิ์เป็นยาร้อน ไม่ควรพ่นระยะออกดอก ปัจจุบันมีชนิดน้ำสามารถใช้ร่วมกับโพลิโคนาโซนใช้ชุบผลแล้วห่อ ป้องกันการเข้าทำลายของศัตรูพืชได้ ซึ่งวิธีนี้ใช้แรงงานมาก ไม่สามารถจัดการได้ในสวนที่มีขนาดใหญ่ ในการทดลองในสวนที่มีพื้นที่ขนาด 2 ไร่ ได้รายได้ประมาณ 80,000 บาท
 - เมื่อเริ่มติดผลขนาดเท่าปลายนิ้วก้อย ต้องเปลี่ยนชนิดของสารเคมีเป็นประเภทดูดซึม เช่น คาร์ปาแพคติน (ราคา กก.ละ 1,400 บาท) เกษตรกรให้ความเห็นว่าในการผลิตมะม่วงส่งออกไม่สามารถรอให้ถึงจุดเสียหายทางเศรษฐกิจได้ เนื่องจากจะทำให้ผิวเสียและไม่สามารถส่งออกได้ การใช้สารเคมีส่วนใหญ่จึงเป็นการใช้เพื่อป้องกันมากกว่าการกำจัด

ข้อควรระวัง

- ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์จะมีแมลงศัตรูพืชที่มีลักษณะคล้ายด้วงวงแต่ตัวเล็กมากเข้าทำลาย โดยเฉพาะระยะดอกบานที่เห็นปลายเกสรเพศเมียและเกสรเพศผู้ชัดเจน และต้องเฝ้าระวังจนกระทั่งดอกพัฒนาเป็นผลขนาดประมาณหัวไม้ขีด และผลเริ่มเปลี่ยนจากสีขาวเป็นสีเขียวจึงจะพ่นระยะเข้าทำลาย
- การเข้าทำลายของแมลงศัตรูพืชจะทำให้รังไข่ฝ่อและบวมใหญ่ เปลี่ยนจากสีขาวเป็นสีดำ และหลุดร่วงในที่สุด แมลงจะเข้าทำลายไม่เกิน 7 วัน จากนั้นจะกลับไปวางไข่ในดินเข้าสู่วัฏจักรต่อไป
- แมลงจะระบาดในช่วงที่อากาศเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเปลี่ยไฟในช่วงที่อากาศร้อน
- มะม่วงเป็นพืชที่ออกดอกง่ายแต่การติดผลและการดูแลยาก
- ถ้าอุณหภูมิกลางวันต่ำกว่า 8 องศาเซลเซียส จะทำให้ผลที่ติดในระยะนั้นเป็นผลลม
- ต้องระมัดระวังในเรื่องสารตกค้าง เช่น สารคลอร์ไพริฟอสมีฤทธิ์ตกค้างนาน 30 วัน โดยเริ่มนับตั้งแต่วันที่พ่น
- ถ้าฝนตกติดต่อกันเป็นเวลานานเกิน 1 วัน ในเดือนเมษายน จะทำให้ดอกมะม่วงเน่า จึงไม่ควรกระตุ้นให้มะม่วงออกดอกในเดือนนี้ (กรณีทำให้ผลผลิตออกนอกฤดู)

สรุปภาคเช้า : โดย อาจารย์พฤษัช ยิบมันตะศิริ

ความรู้เรื่องมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการส่งออก ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ความรู้จากนักวิจัย ความรู้จากกลุ่มเกษตรกร และความรู้ร่วมกันระหว่างเกษตรกรและนักวิจัย

1. เกษตรกร

- สมรรถนะ หรือ คุณภาพของสมาชิก
ในกลุ่มสมาชิก เกษตรกรจะอย่างไรเพื่อยกระดับของเกษตรกร
การพัฒนาแกนนำเกษตรกร
- การทำงานศึกษาวิจัยร่วมกับเกษตรกร
- การคัดสมาชิกเป็นระบบที่ไม่สามารถควบคุมได้

2. ผู้ส่งออก

- มีผู้ส่งออกมากมาย
 - ความเข้าใจในระบบการผลิตมะม่วง
 - การตรวจสอบกระบวนการผลิตมะม่วงจากผู้ส่งออก
- ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น เกษตรกรมีความเข้าใจมากน้อยระดับไหน เพื่อสร้างให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

ประเด็นที่เกิดขึ้น

- ความยั่งยืนของการส่งออกมะม่วงน้ำดอกไม้ของ อ.พร้าว
 - การส่งมะม่วงไปต่างประเทศต้องควบคุมคุณภาพและมาตรฐานอย่างเคร่งครัด เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้นำเข้า จึงจะทำให้เกิดความยั่งยืนของตลาด
- กระบวนการส่งออกมะม่วงน้ำดอกไม้คุณภาพทั้งระบบ
 - ข้อจำกัดของทั้งระบบ ได้แก่ สมาชิก การคัดผลผลิต คุณภาพผู้ส่งออก และข้อมูลการบริโภคของผู้บริโภคต่างประเทศ
- การพัฒนาเทคนิค เช่น การลดต้นทุนการคัดมะม่วงที่สูงถึง 2 บาทต่อกก. ประกอบกับคนที่มาคัดต้องมีคุณภาพและมีจริยธรรม

คำถาม

- มองอนาคตของมะม่วงน้ำดอกไม้คุณภาพอย่างไร ?
- อุปสรรคที่สำคัญในการผลิตมะม่วงน้ำดอกไม้ในพื้นที่ ?
- เทคโนโลยีที่เด่นในการจัดการสวนมีอะไรบ้าง ?
- เกณฑ์และตัวชี้วัดมะม่วงน้ำดอกไม้คุณภาพเพื่อการส่งออกมีอะไรบ้าง ?

- เกณฑ์และตัวชี้วัดมะม่วงน้ำดอกไม้คุณภาพเพื่อการส่งออกมีอะไรบ้าง ?

ตัวชี้วัด

1. ความสวย

ปัจจุบันมะม่วงน้ำดอกไม้ของไทยในตลาดโลกต้องแข่งขันกับประเทศฟิลิปปินส์ คุณภาพขึ้นอยู่กัตลาดผู้บริโภค ได้แก่ ยุโรปและญี่ปุ่นเป็นหลัก ในส่วนของประเทศญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับความสวยงามมากกว่า ต้องไม่มีรอยขีดข่วนและไม่ผิดปกติรูปร่าง

การส่งออกไปยังประเทศออสเตรเลียไม่เข้มงวดเหมือนในประเทศทางยุโรปและประเทศญี่ปุ่น แต่มีประชากรน้อย ซึ่งผู้บริโภคส่วนใหญ่ได้แก่ ชาวไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศออสเตรเลีย ทำให้ปริมาณส่งออกยังมีน้อย

2. น้ำหนัก

น้ำหนักจะมีผลต่อราคามะม่วง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตัวอย่างราคามะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง ปี 2546

น้ำหนัก (กรัม)	ราคา (บาท)
280 – 290	35
300	45

3. มาตรฐานสารตกค้าง

เท่ากับสากล คือ ไม่มีสารตกค้าง

การจัดการกลุ่ม

การจัดตั้งชมรมมะม่วงเชียงใหม่ มีเป้าหมายในการจัดเก็บเงินกองกลางประมาณเท่าไร ?

ตัวอย่าง อ.พร้าว ในการจัดตั้งครั้งแรก ที่ร่วมกับ อ.สันทราย เก็บเงินสมาชิก 500 บาทต่อราย เป็นเงินหุ้นของสมาชิกที่ไม่มีการใช้จ่าย และต้องจ่ายคืนเมื่อสมาชิกพ้นสภาพ

ปัญหาของกลุ่มที่ไม่ประสบความสำเร็จ :

- การขาดความรู้และข้อมูลด้านการตลาด

การพัฒนากลุ่มมะม่วงน้ำดอกไม้

- การคัดเลือก และพัฒนาสมาชิก โดยตัวแทนพื้นที่เป็นผู้คัดเลือกสมาชิก จัดการอบรม และตรวจสอบความพร้อมก่อนการสมัครเข้าเป็นสมาชิก ส่วนที่ยังไม่มีความพร้อมต้องมีการปรับปรุงเพื่อให้มีเกณฑ์มาตรฐานเดียวกัน
- พัฒนาการผลิตให้สามารถจำหน่ายได้ทั้งตลาดต่างประเทศและตลาดภายในประเทศ

กลุ่มผู้ผลิตมะม่วง อ.ไชยปราการ มีปัญหาเรื่อง ระยะเวลา

การพัฒนาเพื่อการส่งออก

1. คุณภาพ

การพัฒนาวิทยาการใหม่ๆ การแข่งขันทางด้านคุณภาพ เช่น ผลผลิตมะม่วงปลอดสารเคมี ทั้งนี้รสชาติของผลไม้ที่เป็นที่ต้องการในแต่ละประเทศยังมีความแตกต่างกัน เช่น ญี่ปุ่นชอบรสหวานอมเปรี้ยว การเก็บเกี่ยวควรเก็บก่อนแก่ ประมาณร้อยละ 85 ไม่มีปัญหาเรื่องแอนแทรกโนส แต่น้ำหนักจะน้อยลง เช่นเดียวกับประเทศในแถบยุโรป ซึ่งไม่ชอบรสหวานจัด

- 2. ปริมาณ ในปัจจุบันไม่สามารถกำหนดตลาดล่วงหน้าเพื่อการส่งออกได้

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมชมรมมะม่วงเชียงใหม่ ครั้งที่ 2/2547

วันที่ 29 ตุลาคม 2547

ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	โทรศัพท์
1	จิรวัดณ์ วงศ์ไชย	303 ม.2 ต.ปิงโค้ง อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	053-261431
2	อาทิตย์ บุญสินสุข	285 ม.7 ต.ทุ่งข้าวพวง อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	09-2629082
3	ประเวศน์ บุญสินสุข	303 ม.2 ต.ปิงโค้ง อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	053-261431
4	ณรงค์ ไสภัญญา	62/2 ม.3 ต.สะลวง อ.แมริม จ.เชียงใหม่	053 -221421
5	วิโรจน์ ปัญญา	32/1 ม.10 ต.สันปูเลย อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่	01- 3879592
6	บัวบาน รอบคำ	36/1 ม.9 ต.ชี้เหล็ก อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่	01-9509108
7	เมือง แก้วชุม	73 ม.9 ต.ชี้เหล็ก อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่	
8	สนั่น ศรีพราย	86/1 ม.5 ต.ช่อแล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่	053-479109
9	ศรีจัน แก้วบุญเรือง	27/1 ม.3 ต.ช่อแล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่	09-8500534
10	อนันต์ ใจตัน	11 ม.3 ต.ช่อแล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่	06-1950654
11	กมลปราณ บุญเพ็ง	212 ม.9 ต.ชี้เหล็ก อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่	07-1731612
12	สามารถ เกตุมา	37 ม.16 ต.บ้านพระ อ.เมือง จ.เชียงใหม่	07-1801003
13	ธวัชชัย จันทร์ดี	104 ม.16 ต.อินทขิล อ.เมือง จ.เชียงใหม่	06-1812434
14	สมจิต นาคี	210/1 ม.6 ต.สันป่า อ.แมริม จ.เชียงใหม่	053-860198
15	วิเชียร ไชยเลิศ	5 ม.7 ต.ชี้เหล็ก อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่	053-372467
16	อาทิตย์ เกษมศรี	64/5 ม.9 ต.ชี้เหล็ก อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่	01-9600956
17	สมวณู หาญใจ	74 ม.2 ต.สารภี อ.สารภี จ.เชียงใหม่	053-322936
18	สุพรรณ สวพันธ์พงศ์	354 ม.7 ต.สันมหาพน อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่	01-0325798
19	องอาจ จันอาสา	288 ม.1 ต.แม่สา อ.แมริม จ.เชียงใหม่	01-0221630
20	สุนทรา รังสยาธร	22 ถ.เทวีอุทิศ ต.วัดเกต อ.เมือง จ.เชียงใหม่	09-9993308
21	เคียงใจ ยงพานิช	202 ม.1 ต.ศรีดงเย็น อ.ไชยปราการ จ.เชียงใหม่	053-457056
22	เจริญ คุ่มสุภา	78 ม.4 ต.ป่าไผ่ อ.พร้าว จ.เชียงใหม่	09-8504260
23	สมบูรณ์ อุปคำ	86 ม.8 ต.แม่แรง อ.ป่าซาง จ.ลำพูน	053-521448
24	ณรงค์ เจษฎาพันธ์	296 ถ.เชียงใหม่-ลำพูน ต.วัดเกต อ.เมือง จ.เชียงใหม่	01-9619628

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมชมรมมะม่วงเชียงใหม่ ครั้งที่ 2/2547

วันที่ 29 ตุลาคม 2547

ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	โทรศัพท์
25	อ.พฤษชัย ยิบมันตะศิริ	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	053-944621
26	รศ.ดร.ธวัชชัย รัตนชเลศ	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	053-944621
27	รุ่งทิพย์ อุทุมพันธ์	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	053-944621
28	จงรักษ์ มูลเพย	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	053-944621
29	วรรณภรณ์ เกษมศรี	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	053-944621
30	วรรณวิไล จุลพันธ์	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	053-944621
31	ช่อผกา ม่วงสุข	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	053-944621
32	ฐานิศ เสริมศรี	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	053-944621